

mesaj rectificat

De la : Valentina Trifan <valentina.trifan@justice.md>

mar, 31 oct., 2023 16:17

Subiect : mesaj rectificat

📎 2 fișiere atașate

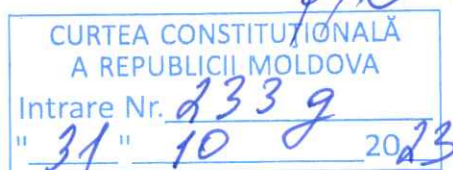
Către : secretariat <secretariat@constcourt.md>

Prin prezenta se solicită confirmarea recepționării Încheierii Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2023 (atașat în format pdf pe 2 file) și sesizarea înaintată de ÎCS "Reforma Art" SRL (atașat în format pdf 12 file) în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de ÎCS „Reforma Art” SRL către Consiliul Audiovizualului, terț Partidul Politic „Mișcarea Alternativă Națională”, privind anularea actului administrativ individual defavorabil.

Vă aducem la cunoștină, că prin intermediul oficiului poștal au fost expediate originalul actelor.

📎 **3-185-23 încheiere din 31.10.2023 pe 2 file.pdf**
135 KB

📎 **3-185-23 sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.PDF**
665 KB

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.2. Persoană juridică

1. Denumire și sediu ÎCS Reforma Art SRL, titulara postului Jurnal TV, mun. Chișinău, str. Valea Dicescu 7;

2. Numărul și data înregistrării: IDNO 1009600027847, 21-08-2009

3. Numele administratorului: Valentin Butnaru

4. Telefon și e-mail contact@jurnaltv.md

5. Reprezentant: Dumitru Pavel, avocat

6. Adresa reprezentantului (va fi anonimizată):

7. Telefonul și e-mail-ul reprezentantului (vor fi anonimizate):

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun²

ÎCS Reforma Art SRL, din calitatea sa de titulară a postului Jurnal TV, a fost sancționată de Consiliul Audiovizualului prin decizia nr.341 din 27 octombrie 2023 Cu privire la rezultatele controlului serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, ca urmare a sesizării Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională, cu amendă în mărime de 10000 de lei, pentru nerespectarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral nr.325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (6) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.

Consiliul Audiovizualului a invocat că: *la data de 20 octombrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” a difuzat programul audiovizual „Post scriptum” (durata programului: 05 min. 06 sec.) moderat de Alex Cozer. Programul a fost dedicat candidatului la funcția de primar al capitalei, Ion Ceban, desemnat de PP MAN.*

Astfel, moderatorul a venit cu următoarele afirmații: „Primarul capitalei, Ivan Ceban, aflat în campanie electorală, se lauda ieri că terenul adiacent Hotelului Național a revenit în proprietatea Primăriei. Ce veste minunată, nu-i așa? Doar că Ceban trișează și încearcă să-i facă să uite pe locuitorii capitalei ce a făcut tot el, în urmă cu 2 ani. V-am vorbit nu o singură dată despre hoția de proporții de la Național. Acolo unde totul a început de la sfârșitul anilor 2000, când Plahotniuc, prin complicitatea lui Dodon, a obținut hotelul pe bani mărunți, iar ulterior l-a lăsat în paragină, chiar dacă se angajase să facă investiții de zeci de milioane acolo. Apoi, ruina a trecut prin mâinile tuturor escrocilor notorii din patrie, de la Platon și Șor și până la Andronachi. Ultimul, prin complicitatea unor funcționari din Primărie și a justiției moldave, a fost foarte aproape, în 2021, de a demola edificiul și de a construi acolo câteva blocuri de locuit și un mall. Asta chiar dacă acest activ era în litigiu și trebuia să revină în proprietatea statului. Însă atunci, Andronachi obținuse de la Primărie plan urbanistic de detaliu, autorizație de demolare și chiar, Atenției, drept de încorporare a terenului adiacent. Terenul din față, unde sunt amplasate acele ruine de havuzuri, pe care se laudă astăzi că l-a recuperat Ceban, dar pe care îl cedase tot el. Așadar, în 2021, Primăria emite o serie de acte prin care se permite demolarea edificiului și încorporarea unui teren de aproape un hectar și jumătate în proprietatea hoților de la Național, ca peste 3 ani să se laude că ar fi obținut același teren înapoi. De altfel, lovitura finală în privința Naționalului nu a fost dată de către hoți doar datorită intervențiilor unor activiști și a presei și nicidecum a Primăriei Chișinău. Ba chiar în pofida acțiunilor funcționarilor Primăriei, iar acest lucru trebuie să fie bine înțeles de toată lumea. Așa cum trebuie să înțelegem că Ivan Ceban trișează constant pe toată perioada mandatului său de primar și în special acum, în timpul campaniei electorale. Când, se laudă, spre exemplu, că și-ar fi îndeplinit 90% din promisiunile electorale. Pe când, de fapt, proporția e mai degrabă inversă. Și în special când e vorba de promisiunile de impact, cu adevărat importante, care necesită resurse importante. Cum ar fi acele parcări de la fiecare intrare în capitală, pe care Ceban le promitea în programul său electoral din 2019. Sau parcările multietajate din fiecare sector din capitală. Să mai amintesc și de centura capitalei sau de prelungirea străzii Albișoara pe Mesager? Niciuna dintre ele îndeplinite măcar în proporție de 1%. Ba din contra, în schimb alegându-ne cu ambuteiaje infernale practic pe toate arterele capitalei, în anumite perioade din

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecății instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

zi fiind practic imposibil să mai circuli cu mașina prin acest oraș. Sunt probleme pe care Ceban evită constant să le abordeze. Nici măcar în așa-zisele conferințe de presă pe care le organizează și pe care nici măcar nu le anunță din timp, pentru ca jurnaliștii să poată ajunge la ele și să-i adreseze întrebări relevante. 4 Pentru că, pe lângă cele enunțate mai sus, probabil alegătorilor din Chișinău le-ar fi interesant să afle dacă Ceban regretă sau nu că, de prin 2010 și până în 2019, a fost unul dintre principalii detractori ai integrării europene. Doar cât a făcut participarea sa la organizarea referendumului ilegal antieuropean din Găgăuzia, din 2014. Sau anii de zile în care Ceban insista că singura cale corectă de dezvoltare e Republicii Moldova e doar „tamojenii soiuz”, așa cum se exprima el pe atunci. Sunt lucruri pe care Ceban speră să le uităm. Doar că noi, presa, suntem obligați să vi le reamintim. Fie că e vorba de scheme ilegale cu proprietăți de milioane sau de cameleonism politic. Iar voi să vă faceți propriile concluzii”.

Prin urmare, este de menționat că, potrivit Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023, depusă de serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” și aprobată de CA prin Decizia nr. 268 din 29.08.2023, la pct. 3 serviciul media s-a angajat să difuzeze în această perioadă trei tipuri de programe audiovizuale, cu caracter electoral: „a) Programe cu conținut electoral evidențiate prin semnale acustice și vizuale în principalul buletin de știri al zilei (Jurnalul orei 19 (RO) și știrile de limba rusă de la ora 21:30), în zilele de luni-vineri; b) Dezbateri electorale, organizate în condițiile de mai jos; c) Programe de publicitate electorală, difuzate pe măsura contractării, în aceleași intervale orare, în orele de maximă audiență”.

Astfel, programul audiovizual „Post scriptum” nu se regăsește în lista programelor cu caracter electoral clasificate de Codul electoral.

Potrivit informațiilor prezentate de Comisia Electorală Centrală, la data de 05.10.2023 Ion Ceban a fost înregistrat oficial în cursa electorală pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău, desemnat de PP MAN. Prin urmare, acesta nu poate avea intervenții directe sau indirecte și nu poate fi vizat de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media ÎCS „REFORMA ART” SRL.

Astfel, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”

Ca rezultat, actul administrativ de sancționare a fost contestat în Curtea de Apel Chișinău – litigiu electoral, căreia i-a fost solicitată remiterea sesizării Curții Constituționale în vederea expunerii asupra constituționalității sintagmei din art.90 alin.(2) Cod electoral, pe motiv al contravenirii lor art.32 și 34 din Constituție și 10 din CEDO, prin instituirea unei limitări abuzive și contrare practicii CtEDO la libertatea de exprimare!

C. Obiectul sesizării³

După cum am dezvoltat mai sus obiect al sesizării îl constituie sintagma "... *nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media*" din art.90 alin.(2) Cod electoral. Această sintagmă, în opinia noastră, contravine art.32 din Constituție și 10 din CEDO, prin instituirea unei limitări abuzive și contrare practicii CtEDO la libertatea de exprimare!

Astfel, la data de 08 decembrie 2022 a fost adoptat Codul electoral Nr. 325, publicat la 23-12-2022 în Monitorul Oficial Nr. 426-427 art. 770, fiind expus într-o nouă redacție art.90 alin.(2):

(2) În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programe audiovizuale cu caracter electoral se consideră următoarele:

a) programele de știri și actualități – rubricile sau grupajele informative, evidențiate prin semnale acustice și vizuale unice, în care pot fi difuzate informații despre tehnica votării, sistemul electoral, alte aspecte ale procesului electoral, sondaje de opinie și activități de campanie ale grupurilor de inițiativă, ale concurenților electorali și ale participanților la referendum;

b) emisiunile de informare electorală – emisiunile, organizate la inițiativa furnizorului de servicii media, în care grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum sau reprezentanții acestora pot prezenta programele politice și în care pot fi discutate diverse probleme de interes public;

c) emisiunile de promovare electorală – emisiuni care se difuzează în limita timpilor de antenă acordați grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum în conformitate cu prevederile prezentului cod;

d) dezbaterile electorale – emisiunile în care grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum sau reprezentanții acestora sunt solicitați să se pronunțe pe marginea temelor propuse spre discuție de către furnizorul de servicii media;

e) programele de publicitate electorală – programele destinate în exclusivitate difuzării publicității electorale.

În asemenea mod, legislatorul a făcut o ingerință în conținutul serviciilor de programe ale serviciilor media audiovizuale, când a interzis comunicarea informațiilor despre concurenții electorali în alte emisiuni decât un număr limitat: programele de știri și actualități (rubricile electorale speciale); emisiunile de informare electorală; emisiunile de promovare electorală; dezbaterile electorale; programele de publicitate electorală.

³În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

Mai mult, prin prisma acestor limitări legislative autoritatea administrativă, Consiliul Audiovizualului, a calificat și extins că menționarea numelui concurentului chiar și în virtutea funcției administrative precedente deținute de acesta, constituie o încălcare a normei legale date.

Deci, în perioada electorală libertatea de exprimare a presei audiovizuale se limitează simțitor și considerabil când nu pot fi realizate și difuzate subiecte ce îi au ca și protagoniști pe actuali concurenți electorali, indiferent de faptul că expunerile despre aceștia se referă la activitatea anterioară a lor, investigațiile jurnalistice despre ei, potențialele cauze penale, civile, contravenționale în privința persoanelor date, inclusiv și prin expunere în emisiuni de analiză politică, cum este "Post Scriptum".

Or, numărul limitat de emisiuni în cadrul cărora pot fi expuse numele concurenților electorali duc la imposibilitatea presei audiovizuale de a face dezvăluiri despre aceștia, fiind limitat totul doar la activitatea electorală a lor și la publicitatea electorală.

Aceste limitări afectează buna și normala activitate a presei, reducând posibilitatea acestei "puteri în stat" de a comunica publicului larg informații de interes public ce se referă la funcționarii - concurenții electorali, inclusiv dacă aceste informații au fost comise din altă calitate a acestora.

Inserarea prin legea citată a acestor ingerințe contravine expres unor prevederi din Constituție, a normelor internaționale la care țara noastră s-a raliat și practicii bogate a Curții Europene a Drepturilor Omului, după cum v-am expune mai jos.

Remarcăm că prezenta cerere corespunde criteriilor de admisibilitate stabilite prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, cum urmează:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- 2) excepția este ridicată de una din părți sau de reprezentantul acesteia;
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Norma legală a cărei constituționalitate se solicită să fie verificată, contravine expres libertății de exprimare a presei și dreptului publicului la informare, în special:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 32

Libertatea opiniei și a exprimării

„(1) Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

(2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

(3) Sunt interzise și pedepsite prin lege contestarea și defăimarea statului și a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional.”

Articolul 34

Dreptul la informație

„(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a cetățenilor sau siguranța națională.

(4) Mijloacele de informare publică, de stat sau private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(5) Mijloacele de informare publică nu sunt supuse cenzurii.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății."

Astfel, Constituția Republicii Moldova expres protejează libertatea de exprimare a presei și a publicului la informare, stabilit inclusiv inadmisibilitatea și imposibilitatea autorităților de a ngrădi în vreun fel sau în vreo perioadă de timp, a dreptului la libera informare, pe când art.90 alin.(2) din Codul electoral, în partea sa relevantă, limitează aceste posibilități, excluzând în perioada electorală, dreptul presei de a informa publicul larg în privința persoanelor care au obținut statut de concurenți electorali (persoane fizice, partide politice, reprezentanții lor, exponenții grupurilor de inițiativă, etc.) și limitându-l doar la un număr limitat de emisiuni, esența cărora se reduce doar la elogiarea acestor potențiali subiecți de știri.

De rînd cu aceste reglementări constituționale Curtea urmează să țină cont și de prevederile art.10 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04.11.1950, care are prioritate asupra legislației naționale și care stabilește:

Art. 10 Libertatea de exprimare

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă anumitor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și pentru prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Astfel, cele două libertăți, ce constau în exprimarea liberă și dreptul la informare, sunt instituții reglementate prin Constituție și ingerința asupra acestora poate fi exercitată prin legi organice și ordinare doar cu condiția ca aceasta să nu contravină garanțiilor libere de exercitate a libertăților date.

În esență, Curtea urmează să se pronunțe dacă este constituțională limitarea libertății de exprimare și dacă această limitare se circumscrie acelor posibile limitări stabilite prin reglementări speciale: *"necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești."*

E. Argumentarea pretensei încălcări a unui sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Interzicerea difuzării informațiilor despre concurenții electorali în emisiuni care nu sunt strict dedicate campaniei electorale trebuie să fie considerată drept o limitare a libertății de exprimare și a dreptului la informare, și, implicit, o încălcare a principiilor democratice. Această restricție ar putea afecta pluralismul informațional și posibilitatea cetățenilor de a accesa informații relevante pentru a-și forma o opinie informată.

Într-o societate democratică, diversitatea de opinii și accesul la informație variată sunt esențiale pentru procesul democratic. Interzicerea difuzării informațiilor despre concurenții electorali în emisiuni obișnuite poate crea un dezechilibru în accesul la informații, limitând dreptul cetățenilor de a cunoaște din diferite aspecte și contexte despre activitatea persoanelor care la moment sunt concurenți electorali.

De asemenea, această interdicție ar putea afecta dreptul jurnaliștilor de a-și exercita liber meseria și de a informa publicul. Limitarea lor în a acoperi subiectele politice în afara contextului electoral ar putea fi percepută ca o imixtiune în libertatea presei și o restricție asupra pluralismului mediatic.

În concluzie, impunerea unor limite stricte privind difuzarea informațiilor despre concurenții electorali în afara emisiunilor electorale poate fi considerată ca o încălcare a principiilor democratice și a drepturilor fundamentale ale cetățenilor la informație și libertate de exprimare. Este esențial să se găsească un echilibru între reglementările necesare pentru buna desfășurare a campaniilor electorale și protejarea principiilor democratice fundamentale.

Limitarea libertății de exprimare a presei reprezintă o temă complexă și actuală în cadrul societăților contemporane. Este esențial să înțelegem că, în ciuda importanței libertății de exprimare, există situații în care aceasta poate fi restrânsă în numele altor valori și interese publice. Acest referat explorează diverse aspecte ale limitării libertății de exprimare a presei, evidențiind provocările și dilemele asociate cu această problemă.

Vrem să deducem Curții că se cunoaște despre faptul că, în diverse circumstanțe, statul sau alte entități pot fi tentate să impună restricții asupra presei în scopul protejării altor interese, cum ar fi securitatea națională sau prevenirea răspândirii de informații false.

Unul dintre argumentele aduse pentru limitarea libertății de exprimare a presei este protejarea securității naționale. În situații de conflict sau amenințare la adresa statului, guvernele pot justifica cenzura pentru a preveni divulgarea de informații sensibile sau pentru a împiedica incitarea la violență.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Cu toate acestea, limitarea informațiilor despre concurenții electorali doar la anumite emisiuni, încalcă echilibrul dintre securitate și drepturile fundamentale ale cetățenilor la informare și libera exprimare.

Un alt motiv pentru limitarea libertății presei poate fi protejarea ordinii publice și a moralității. Totuși, limitarea instituită prin art.90 alin.(2) Cod electoral nu indică la un atare argument și el nici nu poate fi invocat aici.

În unele cazuri, limitarea libertății de exprimare a presei este justificată prin necesitatea de a proteja drepturile individuale, cum ar fi dreptul la viață privată sau prevenirea difuzării de informații false care pot aduce prejudicii grave persoanelor sau instituțiilor. Această abordare, de asemenea, nu se circumscrie restricțiilor stabilite prin articolul invocat.

În concluzie, limitarea libertății de exprimare a presei este o problemă complexă, cu multiple aspecte și implicații. Este esențial să se găsească un echilibru adecvat între protejarea altor valori și interese publice și garantarea libertății fundamentale a presei într-o societate democratică. Mecanismele de control, transparența și responsabilitatea sunt cruciale pentru a preveni abuzurile și pentru a asigura că restricțiile aplicate sunt în conformitate cu principiile democratice și drepturile fundamentale ale individului.

Însă, este evident că niciuna din modalitățile "legale și întemeiate" de limitare a libertății de exprimare nu poate fi raportată și aplicată prezentului caz de limitare a exprimării, ceea ce atestă caracterul arbitrar al limitării inserate în articolul contestat.

Astfel cum este garantată de paragraful 1 al articolului 10 din Convenție, constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice, într-adevăr una dintre condițiile de bază pentru progresul acesteia și pentru autorealizarea individual. Sub rezerva paragrafului 2, se aplică nu numai „informațiilor” sau „ideilor” care sunt primite în mod favorabil sau considerate inofensive sau indiferente, ci și celor care jignesc, șochează sau deranjează statul sau orice secțiune a populația. Acestea sunt exigențele aceluia pluralism, toleranță și deschidere de minte fără de care nu există „societate democratică”.

Testul dacă ingerința reclamată a fost „necesară într-o societate democratică” îi impune Curții să stabilească dacă aceasta corespundea unei „nevoi sociale stringente”, dacă a fost proporțională cu scopul legitim urmărit și dacă motivele invocate de legislativ pentru a-l justifica sunt relevante și suficiente. Pentru a evalua dacă o astfel de „nevoie” există și ce măsuri ar trebui adoptate pentru a face față acesteia, autorităților naționale li se lasă o anumită marjă de apreciere, însă această putere de apreciere nu este, totuși, nelimitată, ci merge mână în mână cu supravegherea europeană a Curții, a cărei sarcină este să se pronunțe definitiv cu privire la compatibilitatea unei restricții cu libertatea de exprimare, așa cum este protejată de articolul 10 din Convenție.

Pentru o analiză mai detaliată a principiilor relevante, a se vedea *Gündüz împotriva Turciei*, nr. 35071/97, § 38, CEDO 2003 - XI; *Murphy împotriva Irlandei*, nr. 44179/98, §§ 65-69, CEDO 2003 - IX (extrase), inclusiv referințele ulterioare citate acolo; *Aydın Tatlav împotriva Turciei*, nr. 50692/99, §§ 22 - 27, 2 mai 2006 și *Giniewski împotriva Franței*, nr. 64016/00, §§ 43-54, CEDO 2006 - I).

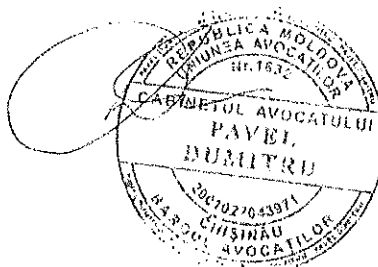
F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

Nu este cazul

În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care să le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, fapt pentru ce semnez.

Dumitru Pavel, avocat

ÎNCHEIERE

31 octombrie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența
Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mîra Ghenadie
Bostan Angela și Dașchevici Grigore

examinând materialele cauzei de contencios administrativ la acțiunea înaintată de ÎCS „Reforma Art” SRL către Consiliul Audiovizualului privind anularea actului administrativ individual defavorabil,

constată:

La data de 30 octombrie 2023 ÎCS „Reforma Art” SRL a depus la Curtea de Apel Chișinău o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Audiovizualului, solicitând anularea deciziei nr. 341 din 27 octombrie 2023 „Cu privire la rezultatele controlului serviciului media audiovizualului de televiziune „Jurnal TV”, ca urmare a sesizării Partidului Politic ”Mișcarea Alternativă Națională”.

Concomitent, reclamantul a solicitat expedierea în adresa Curții Constituționale a sesizării privind constituționalitatea unei sintagme din art. 90 alin. (2) Cod electoral, care ar contravine art. 32 din Constituție și art. 10 din CEDO, prin instituirea unei limitări abuzive și contrare practicii CtEDO la libertatea de exprimare.

La data de 30 octombrie 2023 cauza nominalizată a fost repartizată în mod aleatoriu, prin intermediul PIGD, spre examinare judecătorului raportor Dașchevici Grigore.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2023, s-a dispus atragerea în proces în calitate de terț a Partidului Politic „Mișcarea Alternativă Națională”.

Studiind cererea depusă de reclamantul ÎCS „Reforma Art” SRL privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul judiciar consideră că cererea urmează a fi admisă cu remiterea sesizării Curții Constituționale, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Conform prevederilor art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere, care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere, care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă

cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Conform paragrafului 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. În paragraful 83 din hotărârea menționată, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Colegiul judiciar constată că, la caz sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă.

Astfel, obiectul excepției de neconstituționalitate, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către partea în proces, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea înaintată urmează a fi admisă.

Or, cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor contestate, depusă de reclamant, constituie o prerogativă a acestuia, iar prin ignorarea demersului de ridicare a excepției de neconstituționalitate și efectuarea controlului judiciar asupra hotărârii contestate fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprie instanței judecătorești.

Colegiul reiterează că, în conformitate cu prevederile art. 12¹ alin. (3) Cod de procedură civilă, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, se amîină pledoariile.

Din considerentele enunțate, Colegiul ajunge la concluzia de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesiza Curtea Constituțională pentru verificarea constituționalității prevederilor legale enunțate supra.

În conformitate cu art. 12¹ Cod de procedură civilă, art. 195, 230 Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău.

dis pune :

Se admite cererea reclamantului ÎCS „Reforma Art” SRL privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a sintagmei - „[...] pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. [...]” - din art. 90 alin. (2) Cod electoral

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului, judecătorul

Mîra Ghenadie

Judecătorii

Bostan Angela

Dașchevici Grigore